

אלימזרי עם אלוף-מישנה אפרים סנה, ראש המינהל האזרחי
הוא אמר לי מברוכי

טיבעי. כך שהם הציגו התחייבות בהכרזות שלי הם. ביחס לעיתוי — זו היתה הפתעה בשבילי. כי אנשים תמיד לחצו למצוא פיתרון. אולי זה קשור במצב הכלכלי הקשה. המשכורות לעובדי העיריה, המגיעות מירדן, הופסקו, והן לא מגיעות עוד.

מדוע ירדן הפסיקה לשלם מש- בורות?

פקדי העיריה נכנסו לשביתה כשבא ראש עיריה ישראלי לשכם. הירדנים אמרו שהם משלמים כדי שעובדי העיריה ישרתו את הקהל, אבל הכסף הולך לראש העיריה הישראלי, וזה לא היה מצב טיבעי, והם הפסיקו את המשכורות. זו יכולה להיות סיבה נוספת בשבילנו למצוא פיתרון.

כל הסיבות היו בצד שלנו, אבל זה היה חייב לקבל אישור מן הישראליים. המושל הוא זה שיכול לתת לי להכנס לתפקיד ראש העיריה. **אבל הצעד הזה היה חייב גם לקבל אישור של הירדנים ושל אש"ף?**

כן גם אני אומר. כשהורעתי לעיתונות שאנחנו מוכנים לקחת את התפקיד, ושהאנשים תומכים בנו, יותר מאוחר חשבתי שאולי אקבל תגובה שלילית מירדן או תגובה שלילית מאש"ף, דרך העיתונות, או בכל דרך אחרת. אילו הייתי מקבל תגובה שלילית מהצדדים האלה, הייתי

שיתוף-פעולה עם המישל, זה שיתוף-פעולה עם תושבי העיר. הישראלים מקשיבים לנו ומוכנים לקבל פיתרון על בסיס מסוים, שאנחנו ניקח לידנו את ניהול ענייניה העיר, כשבינתיים אנחנו צריכים להימנע מבחירות וצריכים להימנע מלהחזיר את ראשיה העיריות — אלה שני התנאים היחידים שלהם. חוץ מזה, הם התחייבו בפומבי לקבל את הפיתרון שהצענו, גם לפני דעת-הקהל הישראלית, גם לפני דעת-הקהל בגדה המערבית, לפני ירדנים ישראל כמו מצריים, ארצות-הברית ומערב-אירופה.

כשבאנו אליהם בהצעה, הם לא יכלו לשלול אותה על הסף בלי סיבה. אילו לא היתה לנו תמיכה מהאזרחים, היתה להם סיבה לומר לא. אילו לא היינו מתאימים לתפקיד, יכלו לומר שהם לא מסכימים בגלל סיבה זו, אבל אנחנו נמצאים בתפקיד כבר 12 שנה, אנחנו נבחרנו ללישכת-המיסוח, ומעולם לא הוגשה עצומה נגד חברי לישכת-המיסוח. ולגבי מועצת-העיריה, אנשים הגיבו בחיוב בהצעה ואנשים ברחוב מעודדים את הרעיון. כך שאין לשלטונות ישראל שום סיבה לומר לא.

העמידו לכם תנאים?
כלל לא. אלה האנשים שהעמידו את התנאים, אנחנו הורענו לישראלים שאנחנו מוכנים לקחת את העיריה תחת אחריותנו, אחריות לישכת-המיסוח, ויש לנו תמיכה מתושבי העיר.

זו היתה הצעה שלכם, לא של הישראלים?

זו היתה הצעה שלנו. אנחנו עשינו את הצעד הראשון, התושבים ולישכת-המיסוח. הישראלים שמעו על הרעיון רק מן העיתונות, ואז פנו ושאלו אותי מה קורה. ואני השבתי שחשבתי שהם מפיצים את השמועות. הם הסכימו לי ששמעו על כל העניין כפעם הראשונה דרך העיתונות.

סיפורי שדנו על העניין בעיר, ושהתושבים להוטים למצוא פיתרון, והם הציעו את לישכת-המיסוח. אנשים אמרו שמה שיהיה — יותר טוב ממה שהיה עד עכשיו. אנשים רוצים שהעיריה תשוב לידיים שלהם, וזה טיבעי. וזו היתה ההתחלה.

הישראלים דנו בזה ואמרו שאם התושבים תומכים בנו, גם הם יתמכו, ואם הם יראו שאין לנו תמיכה של הרחוב, הם לא יתנו לנו להיכנס לתפקיד.

אתה העמדת תנאים משלך?

קודם כל, צריך להיות ברור שאנחנו לא במקום בחירות, אנחנו לוקחים את העיריה לתקופת-ביניים, בהתאם לחוק, ואנחנו רוצים את כל הסמכויות בהתאם לחוק, כדי שנוכל לתפקד בעיריה בלי התנאים מבוזבזים.

וקיבלו את התנאים האלה?

כן, קיבלו אותם.

אתה חושב שהדרך הזו התאפשר בגלל מינויו של ד"ר אפרים סנה כמושל הצבאי?

אני לא חושב.

אולי הממשלה החדשה בישראל?

אולי הממשלה החדשה היא יותר חיובית, אבל אני לא ממש מבין בפוליטיקה הפנימית, אני לא מכין את כל המניעים שמאחורי המדיניות. אבל הם תמיד הצהירו שוב ושוב שהם מוכנים לפיתרון של העיריות. אפילו רבין אמר זאת, וגם מנחם מילסון, שהיה ראש המינהל האזרחי הראשון — כשהוא פעל נגד ראשיה העיריות, הוא אמר שזה לא ימשך זמן רב, והנורמליזציה תחזור לעיריות, וכך צריך להיות. זה היה לפני זמן רב.

ואז (בנימין) כן-אליעזר אמר זאת שוב, ומר (שמואל) גורן חזר שוב. עם הרברים, וכמוהם פקידים רישמיים רבים. זה הרי לא היה מצב

אתה זוכר את הישראלי הראשון שנכנס לעיר?

כן. אני זוכר שהיתה לי החלטה ברורה שאני לעולם לא אעזוב ושאני מעדיף למות כאן, מאשר להיות פליט בחוץ, כי זה נראה לי דבר איום להיות פליט. לכן חשבתי שזה יותר מכובד להיות כאן, ואפילו הגרוע ביותר יקרה — שיקרה, כי הרב הנורא ביותר הוא להיות פליט מחוץ למולדת. ואני עדיין מאמין בזה.

המחשבה הזאת קשורה בזה שהם כמת לקבל עליך את תפקיד ראש- העיריה?

לא, זה דבר אחר. אני חלק מהחברה, אני לא מבודד, אני רואה את הסבל של האנשים, ואם אני יכול לעשות משהו, למה לא, ואם אני יכול להיות ראשיה העיריה, בנסיבות הקיימות, אני חושב שזה דבר חיובי, כך לפחות אני יכול לעשות משהו.

אתה לא פוחד שיגידו עליך שאתה מישתף-פעולה?

לא, אני לא פוחד. האוכלוסיה — האנשים —

„אני לא חושב שאננס לעניינים מדיניים. פוליטיקה זה לא כוס' התה שלי, ולא הקריירה שלי. אני יכול לתרום יותר בחחום העיסקי שלי”

ביקשו ממני לקחת את התפקיד. אלה לא היו הישראלים. זה בא מהצד שלנו.

אבל זו פעם ראשונה שהישראלים הסכימו למינוי. אתה הראשון.

כן, שכם היא אחת הערים הגדולות והאנשים בעיר הציעו את זה, הם ריכזו אתי ועם אנשים אחרים בעיר, ודיברו בינם לבין עצמם, הם התלוננו על מה שקורה וחשבו שאנחנו צריכים לעשות משהו. אנחנו, המשרתים במישרות ציבוריות, כמו בלישכת-המיסוח, שננסה לעשות משהו למען העיר.

כשמישהו בא ואנחנו מדברים ומתלוננים על המצב, הוא אומר לי מדוע אני לא עושה משהו, כי אני מחזיק במישרה ציבורית. יש לנו עמדה ציבורית, אנחנו יכולים להזין דברים, למצוא פיתרונות. הישראלים היו מופתעים מההצעה.

מדוע אתה חושב הישראלים

וחיית מה כל השנים?

אתה מדבר אנגלית טובה מאוד. למדתי אותה בבית-ספר תיכון כאן, ובאוני-ברסיטה בניירות.

מה למדת באוניברסיטה?

מינהל-עסקים.

כשנשאלתי אנשים עליך, כשי ניסיתי לברר בגדה-המערבית מי אתה, הדבר הראשון שכולם אמרו עליך הוא שאתה מאוד עשיר, שאתה בא ממיש- פחה מאוד עשירה, שלא היתה מעורב בפוליטיקה.

אני לא הייתי מעורב בפוליטיקה כקריירה, אבל כשאנשים אומרים לך שאני מאוד עשיר — אני מקווה שאני מצליח בעסקים שלי. אני חי לפי המיגבלות שלי, אני לא חי תיים מנקרי-עיניים. אנשים מסתכלים על העסקים שלי ואומרים שאני מאוד עשיר, אז אני מאוד עשיר בנשמת, ובתחום-העסקים אני מצליח לא רע. אבל לאחר-י נה, בגלל עניין הבנק, השם שלי עלה לכותרות והתייחסו אלי כאל בעל-הבנק, אבל כדי להיות בעל-בנק צריך להיות מאוד-מאוד עשיר, וכך יצא הסיפור כאילו אני מאוד-מאוד עשיר. אבל למען האמת, העסקים שלי בסדר גמור, וזהו.

מה העסקים שלך?

מיסחר ועיסקי דלא-ניירי. בעיקר עסקים מישפחתיים.

אימורים שאתה שייך לאחת ה- מישפחות העשירות ביותר בגדה המערבית.

לא. אנחנו לא עשירים במובן של מיליונרים או יותר מזה. כשמדברים על הגדה המערבית או על ירדן, יש מישפחות מאוד-מאוד עשירות.

הכוונה היא, בין השאר, לזה שאתה מספיק עשיר שאתה יכול להתפנות ולעסוק בפוליטיקה?

יש לי בסיס שהוא המישפחה והעסקים ואתה צריך משהו, בסיס, כי אחרת, אם אין מי שמשפח פעולה איתך, אתה לא יכול לעבוד ולהתקדם. אני גא בעבודה שהעסקים שלי כאן ואני לא מחזיק את הכספים שלי בננקים ולא מוציא אותם החוצה, כך אני גם עוור לחברה הכללית.

אתה היחיד ממישפחתך שנשאר בגדה המערבית, כל השאר עזבו?

לא. רוב האחים שלי כאן, רק שניים נמצאים בחוץ, ואנחנו שמונה. אני הצעיר ביותר, כמו בשאר המישפחות, ב'67' אלה שהיו מחוץ לגבולות הגדה, נשאר בחוץ, אבל הם באים לבקר, ומי שנשאר פה, הוא פה. זה קורה בכל המישפחות. ולי יש מישפחה גדולה.

אתה זוכר את המולחמה?

כן, אני הייתי פה ב'67'.

אלימזרי ברחוב הראשי בשכם
אני רואה את הסבל של האנשים...

את מילחמת 1948 אתה זוכר?

אני זוכר, אבל הייתי מאוד צעיר, בין 7. אני זוכר שגרנו ברחוב הראשי של העיר וראיתי מכונות עוברות והרבה מאוד פליטים. היתה הרבה מאוד פעילות.

והמיושפחה שלך נשארה כאן?

כן. מילחמת '48 לא שינתה את המגורים שלנו. אלה שעזבו ב'48' הם אלה שגרו בגבולות של ישראל עכשיו, וב'67' לא הרבה עירונניים עזבו. אז לא עזבו בגלל פחד. ב'48' לא היתה סיבה שנעזבו, אנחנו גרנו כאן, בשכם. אני זוכר את ההפגזות, אני זוכר שבגלילות היינו רצים למצוא מקלט, אני זוכר הכל.

ספרתה?

בוודאי, אני כן-אדם.

„אנשים ניסו להיות בסדר עם שכנה. כשחמך באש"ף, עמדו מאחורי. עכשיו הוא נגד אש"ף, ואנשים כבר לא עומדים מאחורי”

אומר: סליחה, אני מצטער. והייתי נסוג מן הצעד הזה.

כי אלה כוחות שאני חייב להביא אותם כחשבון. בלי ירדן אני לא יכול לעבוד, בלי הסמכת אש"ף אני לא יכול לעבוד. אני רוצה לעבוד למען טובת העיר. אם אני אראה שאני לא יכול לממש את הרצון הזה, שאני לא מצליח לראוץ לרווחת התושבים, אני אעזוב.

אנשים אומרים שזה גם צעד נגד בסאם שבטעה, ראשיה העיריה המודרן, התומך בסוריה. אומרים שהוא כבר לא משמש סמל, כפי שהיה מאז שהודת ונפצע, שאנשים כבר לא מתייחסים אליו ביראת-כבוד כמו שנהגו.

האינטרס הציבורי נפגע בשלוש וחצי השנים האחרונות. ניסו להיות בסדר עם מר שכנה, להקשיב לו. הוא היה תומך של אש"ף, ולכן אנשים עמדו מאחוריו, משום שהיה עם אש"ף. עכשיו הוא נגד אש"ף, ואנשים כבר לא עומדים מאחוריו כמו מקודם. חוץ מזה, הוא לא התקדם לכיוון פשרה למען האינטרס הציבורי. הוא אמר שהוא צריך לחזור לעיריה, והתושבים שילמו את מחיר העמדה השלילית שלו וסבלו.

עכשיו אנשים אומרים: זה האינטרס שלנו בעיר, או האינטרס שלו. כמובן שהאינטרס הציבורי יותר חשוב לכולם. לכן אני החלטתי עם האינטרס הציבורי, ואנשים רוחצים (המשך בעמוד 16)